

Utbildningsinspektion i Staffangymnasiet

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	7
Bedömning av förutsättningarna	13

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Staffangymnasiet den 10–12 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Söderhamns kommun och Staffangymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Staffangymnasiet intervjuades elever, lärare, elevvårdsteam samt gymnasiechefen och rektorer. Föräldrar med barn i olika årskurser har intervjuats per telefon. Inspektörerna besökte lektioner i flertalet program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på saksuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Staffangymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	885
Individuella programmet	135

Källa: Skolans egna uppgifter (sept. 2007)

Staffangymnasiet som är den enda gymnasieskolan i Söderhamn är belägen i stadens centrum. Huvudbyggnaden är från 1800-talets slut och har byggts till efterhand. I två närliggande byggnader är vissa program lokaliserade och Omvårdnadsprogrammet har sina lokaler hos vuxenutbildningen. Skolan disponerar även lokaler i den s.k. Flygstaden som ligger ca fem kilometer från Staffangymnasiet. På Flygstaden finns viss del av Individuella programmet (IV), Byggprogrammet (BP), Fordonsprogrammet (FP) och Industriprogrammet (IP). Skolan har totalt 1020 elever varav 575 elever är män och 445 är kvinnor. Individuella programmet är skolans största program dvs. har flest elever. Därefter följer Samhällsvetenskapsprogrammet.

Skolans ledning består av en gymnasiechef (tillträder i september 2007) och tre rektorer med ansvar för olika program. För varje program finns programutvecklare som tillsammans med rektor ska leda och utveckla verksamheten inom det egna programmet. En av rektorerna ansvarar för gymnasiesärskolan som anordnas i samverkan med Bollnäs kommun.

Utbildningen vid Staffangymnasiet omfattar följande tolv nationella program:

- Barn- och fritidsprogrammet (BF) med de nationella inriktningarna Fritid och Pedagogisk och social verksamhet.
- Byggprogrammet (BP) med nationell inriktning Husbyggnad
- Elprogrammet (EC) med de nationella inriktningarna Datorteknik och Elteknik,
- Estetiska programmet (ES) med nationella inriktningarna Musik och Bild och formgivning.
- Fordonsprogrammet (FP) med nationell inriktning Transport.
- Handels- och administrationsprogrammet (HP) med nationella inriktningen Handel och service. (Årskurs 2 och 3 även lokal profil turism och resor)
- Industriprogrammet (IP) med lokal inriktning Industriteknik.
- Medieprogrammet (MP) med nationella inriktningen Medieproduktion.
- Naturvetenskapsprogrammet (NV) med nationella inriktningarna Naturvetenskap, Matematik och Datavetenskap.
- Omvårdnadsprogrammet (OP) med en profil mot friskvård och hälsa.
- Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med nationella inriktningarna Samhällsvetenskap, Ekonomi, Språk samt Kultur.
- Teknikprogrammet (TE) med lokal inriktning Design och produktutveckling.

Förutom de nationella programmen finns individuella program (IV), Introduktionskurs för invandrare (IVIK) och Programinriktad individuell utbildning (PRIV). I skolan finns även individuellt program för elever med Aspergers syndrom (IVAS). Under höstterminen tillkommer utbildning för en grupp ensamkommande flyktingungdomar.

Söderhamns kommun samarbetar med Bollnäs kommun vilket innebär att Söderhamns elever kan gå Hotell- och restaurangprogrammet i Bollnäs och elever från Bollnäs kommun kan gå Handelsprogrammet och Fordonsprogrammet mfl. på Staffangymnasiet i Söderhamn.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Staffangymnasiet och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav gör utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Staffangymnasiet är av godtagbar kvalitet. Skolan erbjuder många program och inriktningar. Att programmen är utspridda i olika lokaler i kommunen kan vara en bidragande orsak till att elever i begränsad omfattning utnyttjar sin möjlighet till inflytande över verksamheten i stort och att arbetet i demokratiska former som klassråd inte känns så viktigt för eleverna. En planerad samverkan mellan lärare försvåras också och därmed även möjligheter till infärgning dvs. att integrera kärnämnen och karaktärsämnen i undervisningen. Skolan har dock visat goda exempel på samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnen som enligt inspektörerna bör utvecklas än mer för att främja lärandet och för att tydliggöra respektive programs karaktär. Måluppfyllelsen varierar mellan programmen och samtliga program redovisar resultat som ligger under riksgenomsnittet. Resultaten bör enligt inspektörerna ytterligare analyseras och utgöra underlag för vilka åtgärder som kan behöva vidtas för en högre måluppfyllelse. Inspektionen visar att skolan har brist på lärare med specialpedagogisk kompetens utifrån behovet vilket kan vara en av orsakerna till de låga resultaten. Det är ett område som skolan behöver förbättra.

Skolans ledningsgrupp arbetar målmedvetet med den pedagogiska utvecklingen, men det pedagogiska och organisatoriska stödet för lärarna bör utvecklas och förbättras. Ansvarsfördelningen mellan rektorerna bör också tydliggöras.

Staffangymnasiet präglas av en lugn och trygg miljö, eleverna trivs och känner sig accepterade. Skolan är på flera sätt i ständig förändring då elevgrupperna förändras i storlek och utifrån intresse och därmed val av program. Programmen behöver ses över för att möta aktuella behov. Det blir tydligt främst inom skolans individuella program och inspektörerna bedömer att denna verksamhet fungerar bra och eleverna uppnår goda resultat. Som helhet arbetar skolans personal på ett strukturerat sätt för att förbättra och utveckla verksamheten i Staffangymnasiet

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolan saknar en lokal arbetsplan (1 kap. 13 § gymnasieförordningen)
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd (8 kap. 1 § gymnasieförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarnas krav (5 kap. 2 § gymnasieförordningen).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till elever som behöver det (8 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Lokala kurser vars innehåll strider mot förordningen anordnas (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).
- Skolans bedömning och betygssättning är inte i enlighet med gällande författningar (7 kap. 5 § gymnasieförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen och måluppfyllelsen utifrån de nationella betygskriterierna i samtliga ämnen bör förbättras. Resultaten bör ytterligare analyseras och utgöra underlag för vilka åtgärder som kan behövas vidtas för en högre måluppfyllelse.
- Uppföljning och utvärdering från skolans individuella program saknas vilket skolan bör åtgärda.
- Elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över arbetssätt och innehåll i undervisningen bör förbättras.
- Skolan bör förbättra informationen om de gemensamma ordningsreglerna.
- I vissa program och ämnen bör arbetssätt och arbetsformer utvecklas så att det främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör förbättra innehållet och kvaliteten i åtgärdsprogrammen.
- Skolan bör i ökad utsträckning rekrytera lärare med utbildning som motsvarar den undervisning de ska bedriva.
- Skolans styrning och ledning bör tydliggöras och förbättras. Rektorerna bör ta ett större ansvar för att utveckla utbildningen genom pedagogiskt ledarskap.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I läroplanen för de frivilliga skolformerna ges uppdraget att skolan ska sträva emot att varje elev tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens

studieprogram. Vidare anges rektors ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen, målen och skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Kunskaper

I Staffangymnasiet får eleverna kursplaner och betygskriterier i samband med att en ny kurs påbörjas. En individuell studieplan upprättas för samtliga elever vilken lärarna använder som underlag för betygs- och utvecklingssamtal.

Av nationell statistik framgår skolans genomsnittliga betygspoäng, andelen elever som fullföljde utbildningen inom fyra år, andelen elever behöriga till högskolestudier och andelen elever med betyget Godkänt eller högre i kärnämneskurserna, två karaktärsämnen samt projektarbete. I denna rapport redovisas dock endast resultat för elever som erhållit slutbetyg.

Tabell, Uppgifter från nationell statistik avseende gymnasieskolans resultat

	Skolan			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Genomsnittlig betygspoäng	13,2	13,5	12,8	14,1	14,1	14,1
Andelen (%) med allmän behörighet till universitets- och högskolestudier	90,2	83,8	88,3	89,4	88,9	89,2
Andel (%) elever som fullföljde utbildningen inom fyra år	87,6	82,2	73,3	75,1	76,0	74,0

Källa: Skolverkets statistik

De värden som redovisas i tabellen ovan utgör genomsnittet för skolans samtliga program. Variationen mellan programmen är dock stor, högst betygspoäng har Naturvetenskapsprogrammet (14,5) och lägst har Fordonsprogrammet (10,5). Även Barn- och fritidprogrammet (11,1) och Elprogrammet (11,5) uppvisar låga resultat. Samtliga program på Staffangymnasiet redovisar dock resultat som ligger under rikssnittet. I skolans lokala arbetsplan för läsåret 2006/07 finns beskrivet vilka strategier skolan ska vidta under året för ökad måluppfyllelse.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2006 redovisas samtliga programs kunskapsresultat i Engelska A, Matematik A och Svenska A och B. Av Elprogrammets och Teknikprogrammets underlag framgår att samtliga elever som avslutade sin utbildning våren 2006 hade minst betyget Godkänt i A-kurserna engelska, matematik och svenska. Enligt skolans egen analys är resultaten både bättre och sämre jämfört med läsåret 2004/05. Resultaten i matematik skiljer sig mest och till det sämre. Av nationell statistik framgår att utläsa att andelen elever med minst betyget Godkänt på samtliga kurser i skolan endast är 44,6 procent år 2006 och resultatet har försämrats jämfört med föregående år. Jämfört med riket, 63,4 procent, är skolans resultat mycket lägre.

I samband med faktagranskningen av rapporten uppger skollärdningen att det låga resultatet kan bero på att skolan brister i uppföljning av kunskapsresultaten och bristande kommunikation främst för de elever på Fordonsprogrammet som läser kärnämnen på gymnasieskolan i sin hemkommun.

Inspektörerna har även tagit del av skolans kunskapsresultat våren 2007 som visar att detta läsår hade samtliga elever på Naturvetenskapsprogrammet och Samhällsvetenskapsprogrammet inriktning kultur, minst betyget Godkänt i A-kurserna engelska, matematik och svenska och i Svenska B. Det framgår även att en av klasserna inom Elprogrammet och samtliga elever i Samhällsvetenskapsprogrammet inriktning ekonomi och Teknikprogrammet hade minst Godkänt i A-kurserna engelska, matematik och svenska.

Måluppfyllelsen varierar mellan programmen och samtliga program redovisar resultat som ligger under riksgenomsnittet. Inspektörerna bedömer att resultaten ytterligare bör analyseras och utgöra underlag för vilka åtgärder som kan behövas vidtas för en högre måluppfyllelse.

Uppföljning och utvärdering från skolans individuella program saknas vilket skolan bör åtgärda.

Gymnasiechefen har i samband med faktagranskningen uppgett att av de 55 elever som började på individuella programmet 2006 har 22 elever övergått till ett nationellt program, två elever har övergått till arbete, en elev till folkhögskola och en elev har flyttat från kommunen.

Normer och värden

Staffangymnasiet ger intryck av att vara en trivsamt och lugn skola vilket bekräftas vid intervjuer av elever och personal. Skolan har med början läsåret 2004/05 och 2005/06 genom elevenkäter följt upp och utvärderat skolplanens mål om värdegrund, arbetsro och elevinflytande. I skolans kvalitetsredovisning år 2006 redovisas resultaten av elevenkäterna. Den visar bl.a. att eleverna upplever en ökad delaktighet inom alla delar av läroprocessen (betygskriterier, gemensam planering, innehåll, redovisningsformer utvärdering, möjlighet att påverka) 2006 jämfört med 2005. Jämförelse mellan programmen 2006 visar att elevernas möjligheter till elevinflytande i läroprocessen ligger mellan 38,3 procent (OP) och 78,7 procent (TE). Enligt skolan är en jämförelse mellan programmen inte adekvat då förutsättningarna för inflytande i läroprocessen skiljer sig åt mellan olika program och att även skillnader mellan enskilda lärares förhållningssätt till elevers inflytande och mellan elevers tidigare erfarenhet av att vara delaktiga i sitt eget lärande. Vid elev- och personalintervjuerna framkommer att förhållningssättet elever emellan och mellan elever och personal i allmänhet är gott.

Genom klassråd, elevråd, skolkonferensen och programråden för vissa program har eleverna möjlighet till inflytande över verksamheten i stort men utnyttjas dock i begränsad omfattning av eleverna. Klassråden är schemalagda men genomförs sporadiskt och viktig information når därför inte alla elever. Däremot upplevs programråden som viktiga men de består av ett par elevrepresentanter och finns inte för samtliga program och kan därmed inte ersätta klassrådets funktion. Under inspektionen uppger elever att det saknas gemensamma aktiviteter, exempelvis friluftsdagar, temadagar, som samlar hela skolan och stärker samhörighetskänslan mellan de olika programmen vilket eleverna önskar. Elever anser att deras möjligheter till inflytande över det egna lärande främst beror vissa på lärares förhållningssätt gentemot eleverna.

Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden i stort är bra men elevernas inflytande över undervisningen skiftar dock mellan program, ämnen och lärare vilket behöver utvecklas ytterligare. Även elevernas möjlighet till inflytande över verksamheten i stort bör förbättras.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I skolans lokala arbetsplan för 2006/07 anges hur skolan avser att fortsätta utveckla elevinflytandet som ett exempelvis uppmuntra elever att aktivt delta vid planering och utvärdering av kurserna.

Arbetsplanen beskriver även hur att arbetet med arbetsmiljön och arbetsron ska genomföras. Exempelvis ska skolan utveckla effektiva och tydliga rutiner, arbeta för väl förankrade regler och uppmuntra elevers engagemang i arbetsmiljö och elevrådsarbete. Inspektörerna hänvisar härmed till de bedömningar som gjorts under inspektionstillfället. (se bedömning avsnittet Normer och värden).

Enligt lagen (SKOLFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att en likabehandlingsplan upprättas i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

I arbetet med att upprätta, följa upp och se över likabehandlingsplanen ska eleverna medverka enligt förordningen (SFS 2006:1083) om barns och elever deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan Förordningen trädde ikraft den 15 oktober 2006.

Inspektörerna har tagit del av skolans likabehandlingsplan från augusti 2007. Den har utarbetats i samarbete mellan elevvårdpersonal och rektorn. Likabehandlingsplanen innehåller skolans förebyggande arbete och åtgärder vid misstanke om och vid kränkningar.

Inspektörerna bedömer dock att likabehandlingsplanen inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Planen bör tydliggöra vilka insatser som skolan avser att påbörja och genomföra under kommande läsår. Planen bör vara konkret och utgå från aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder med en tydlig koppling till varje diskrimineringsgrund. Likabehandlingsplanen ska också upprättas under medverkan av elever.

Rektorn ansvarar för att det finns ordningsregler för skolan. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt

företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Staffangymnasiets gemensamma ordningsregler är enligt skolledningen framtaget av elever och personal i samverkan under vårterminen 2005 och reviderad augusti 2006. Under elev och lärarintervjuer framkommer dock att de inte är kända av alla. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att reglerna ska regelbundet diskuteras och att de tas fram på ett sätt så att elever, personal och föräldrar är delaktiga och därmed känner ansvar för dem. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra informationen om de gemensamma ordningsreglerna för att förankra dessa i verksamheten.

Innehåll, organisering och arbetssätt

Gymnasieskolans verksamhet uppvisar en stor variation där verksamhetens innehåll och arbetssätt diskuteras i programarbetslag och lärare emellan. I skolans lokala arbetsplan anges att eleverna ska ges ökade möjligheter till att vara delaktiga i att utforma och variera arbetssätt för att därmed nå bättre resultat och ökad måluppfyllelse. Enligt elevers utsagor får man bara i vissa ämnen vara med och bestämma arbetssätt. I samtal i och under lektionsbesök i olika årskurser och program ser inspektörerna exempel på elever som arbetar självständigt och tillsammans med andra i mindre eller större grupper. Undervisningen i verksamheten visade på ett antal goda exempel i undervisningen men även undervisningssituationer där eleverna mestadels har enskilt arbete eftersom lärarna är ute och övningskör med elever som ska ta körkort. Eleverna anser att kursen Distributionstransporter är alltför svår att läsa på egen hand. Inspektörerna upplever att eleverna har en negativ inställning till kursen eftersom de inte förstår innehållet och hänvisas till att i första hand fråga klasskamraterna istället för läraren. Inspektörerna vill dessutom uppmärksamma skolan på att all garanterad undervisningstid ska vara lärarledd dvs. arbetet som planerats av lärare och elev tillsammans och som genomförs under lärares ledning.

Inspektörerna vill påminna skolan om att det är viktigt att den pedagogiska verksamheten utvecklas efter läroplanens intentioner och att hänsyn tas till elevernas olika vägar att nå målen. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen men även högpresterande elever bör stimuleras och därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer bör utvecklas så att de i samtliga program och ämnen främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.

Enligt gymnasieförordningen ska elevernas skolarbete förläggas måndag till fredag och fördelas så jämnt som möjligt över dessa dagar. Vid inspektionsbesöket uppgav elever att schemat för en del grupper innehåller väl många håltimmar. Enligt skolledningen ansvarar respektive programutvecklare för schemaläggningen och för att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Enligt rektorerna har scheman förbättrats men inspektörerna bedömer ändå att de kan utvecklas ytterligare för att ge eleverna goda arbetsförhållanden som främjar lärandet.

För varje nationellt program och motsvarande finns mål som formulerar programmets sammanhållande idé. Programmålets syfte är att sätta in kurserna i ett sammanhang och markera att kärn- och karaktärsämnen hör ihop och strävar åt samma håll. Det finns olika sätt att integrera kärnämnen och karaktärsämnen s.k. infärgning.

Lärarna på Staffangymnasiet har i vissa projekt och i vissa kurser en planerad samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnen. Exempelvis samverkar svenska och idrott och hälsa inom BF och BP. Inom TE samverkar ämnen som matematik, kemi och fysik. Lärarna upplever att det är praktiska hinder i nuvarande organisering av programmen som försvårar samverkan. Exempelvis att skolan är geografiskt splittrad, arbetslagens sammansättning och schemana uppges utgöra hinder för infärgning.

Inspektörerna kan konstatera att en vilja till att utveckla samverkan finns med syfte att förbättra och utveckla integreringen av kärnämnen och karaktärsämnen. Inspektörerna bedömer det som positivt och vill påpeka vikten av att skolan fortsätter detta arbete för att främja lärandet och att helheten i utbildningen blir tydligare för eleverna.

Eleverna på individuella programmet har heltidsstudier som innebär att de läser kärnämnen två dagar per vecka och praktiserar på olika arbetsplatser tre dagar i veckan. Det är främst svenska, matematik och engelska de läser men även andra ämnen som de inte har godkänt i från grundskolan. Flertalet av eleverna behöver studera två år på individuella programmet för att sedan eventuellt gå vidare till ett nationellt program. Under år 2, 3 och 4 praktiserar eleverna på heltid men har även möjlighet att läsa Trafikantkunskap. Enligt uppgift från skolan finns det PRIV elever inom Fordonsprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet och Omvårdnadsprogrammet.

Inom Individuella programmet finns en verksamhet som kallas Återvinningen. Eleverna tar tillvara olika produkter som kasserats och främst utifrån egna idéer återanvänder man dessa till nya produkter som bl.a. olika företag beställer. Eleverna är ute på olika praktikplatser två till tre dagar per vecka och resterande dagar läser de svenska, engelska och matematik. Målet är att eleverna ska få en anställning. Introduktionskursen för invandrare (IVIK) har sin huvudsakliga undervisning i huvudbyggnaden. Under inspektionsbesöket var gruppen ute i naturen hela dagen vilket är en återkommande aktivitet varje vecka.

Inspektörerna bedömer att organisering, innehåll och arbetssätt inom skolans individuella program fungerar bra.

Individanpassning och stöd

Enligt gymnasieförordningen ska en elev ges stödundervisning om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. För elever som behöver särskilt stöd ska även åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur dessa ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Elevers rätt till särskilt stöd gäller skolans samtliga ämnen/kurser.

För att kartlägga elever i behov av särskilt stöd genomförs diagnostiska prov i svenska, engelska och matematik i början av årskurs 1. Stöd ges främst i matematik, engelska och svenska. De gymnasieelever som erhåller särskilt stöd får det individuellt och i mindre grupper men inte i alla ämnen. Eleverna ges dock möjlighet till stöd av undervisande lärare inom respektive kurs. Under intervjuer med lärare och elevvårdsteam framkom att många elever på skolan har behov av specialpedagogiskt stöd men att resurser i form av specialpedagoger saknas och därmed får inte alla elever i behov av särskilt stöd inte detta. Som stödåtgärd för hela klasser läggs extra timmar ut i kurserna Svenska A, Matematik A och Svenska B. Under två tillfällen i veckan kan elever även gå till en s.k. matteverkstad och språkverkstad för att få stöd i engelska. Inspektörerna bedömer att

skolan inte lever upp till författningarnas krav då alla elever i behov av stöd inte får det.

Om en elev inte har fått minst betyget Godkänt på en kurs har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört en kurs två gånger och inte fått minst betyget Godkänt får rektorn besluta att eleven får gå om kursen ytterligare en gång om det finns särskilda skäl.

Under inspektionen framkommer att en elev som får Icke godkänt (IG) i Matematik A kan läsa om kursen med de elever som läser Matematik B. Enligt skolledningen förbinder sig då eleven om att erhålla betyget IG i Matematik B men har möjlighet att erhålla betyget Godkänt (G) i Matematik A. Enligt gymnasieförordningen ska läraren vid betygssättning som stöd använda de betygskriterier som har fastställts. Inspektörerna bedömer att betygssättningen i matematik inte är i enlighet med författningarnas krav vilket skolan snarast måste åtgärda.

I engelska är eleverna nivågrupperade i fyra till sex grupper utifrån elevens kunskapsnivå i ämnet. Både elever och lärare uppger att dessa grupper är fasta och att elever inte kan byta till en grupp på högre nivå även om de utvecklats i ämnet. En annan anledning som uppges är att de inte kan byta grupp på grund av platsbrist. Enligt rektorerna fortsätter gruppindelningen delvis i årskurs 2 och i NV och SP och då i tre grupper. Enligt elever kan de heller inte få alla betygsteg (Godkänt, Väl godkänt och Mycket väl godkänt) i samtliga grupper. Lärarna uppger dock att samtliga betyg ges i alla grupper. Inspektörerna får härmed olika och motstridiga uppgifter vilket skolan måste se över.

I samband med faktagranskningen av skolrapporten uppgav skolledningen att från och med 2007/08 finns inte nivågruppering kvar förutom i årskurs 2 i NV och SP. De uppgav vidare att det har förekommit byten mellan grupperna men bland vissa lärare finns en ovillighet att låta elever byta.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att en elev som har påtagliga studiesvårigheter i kärnämnen svenska, svenska som andra språk, engelska eller matematik har rätt att läsa dessa ämnen i etapper. Rektorn beslutar om etappläsning.

Enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna ska läraren fortlöpande ge varje elev information om elevers utvecklingsbehov och framgångar i studierna. Vid betygssättningen ska läraren utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kursplanen och göra en allsidig bedömning av kunskaperna och därvid beakta hela kursen.

Skolans individuella program är organiserade i mindre grupper och undervisningen är i hög grad individanpassad. Eleverna på IV har skiftande behov av stöd i de ämnen de missat på grundskolan och/eller socialt stöd. De elever som inspektörerna samtalade med var mycket nöjda med undervisningen och det stöd de får i de olika ämnena. I samtal med lärare och skolledning framkommer att IV programmet jämfört med övriga program har goda specialpedagogiska resurser. Inspektörerna bedömer att verksamheten inom skolans individuella program är av god kvalitet.

Inspektörerna har tagit del av ett antal protokoll från elevvårdskonferenser och s.k. ärendeblad för elever med frånvaro. Enligt skolan motsvarar dessa dokument ett åtgärdsprogram. De visar på varierande kvalitet och det framgår inte alltid vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och åtgärdas. Även konkreta och kortsiktiga mål saknas. I intervjuer med lärare

anser de att underlaget i dessa dokument är för litet för att kunna användas i arbetet med eleven. Det framkommer även under inspektionen att alla elever i behov av särskilda stödåtgärder inte har ett åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen måste upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd.

Under inspektionsbesöket framkommer att det finns elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål men inte erhåller sådant stöd vilket är ett krav enligt gymnasieförordningen. Inspektörerna bedömer att elevers behov av studiehandledning på modersmålet måste utredas och tillgodoses i den omfattning som behövs.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Skolan genomför kursutvärderingar oftast vid kurslut. Det skiljer sig dock mellan olika program och lärare när och hur de genomförs. Enligt elever presenteras inte det samlade resultatet av utvärderingarna och därmed vet eleverna inte vilka eventuella förändringar och förbättringar som skolan planerar att göra i kurserna. Enligt lärarna är det sällan förekommande att resultaten från kursutvärderingarna efterfrågas av skolledningen. Det framkommer under besöket att skolan saknar gemensamma rutiner för utvärdering av lärandet och även en systematisk uppföljning och analys av de samlade kunskapsresultaten för respektive program. Inspektörerna bedömer att detta bör skolan utveckla och förbättra. (se bedömning i avsnitt Kunskaper).

Individuella studieplaner upprättas för samtliga elever och ligger till grund för de utvecklingssamtal som genomförs minst en gång per termin.

Diskussioner om bedömning och betygssättning sker oftast med lärarna inom samma program och i ämnesarbetslagen. För att säkerställa en likvärdig betygssättning uppger lärarna att de läser och är medbedömare till de skriftliga delarna i de nationella proven. Medieprogrammets lärare har tillsammans med lärare inom MP i närliggande kommuner bildat ett nätverk där man bl.a. diskuterar bedömningsfrågor. I övrigt framkommer under inspektionsbesöket att det inte finns gemensamma rutiner för hela skolan när det gäller bedömning och betygssättning. Ett exempel är hur informationen sker till elever som riskerar att inte uppnå målen i kursen s.k. IG-varningar. Lärare och elever uppger för inspektörerna att det händer att elever får betyget Icke godkänt utan att bli informerade. Det gäller främst korta kurser. En elev som riskerar att inte nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna ska erbjudas stödundervisning och därmed få möjlighet att nå målen. Om en elev inte har fått minst betyget Godkänt på en kurs har eleven rätt att gå om kursen en gång. Rektor beslutar och det ska ske i samråd med eleven. (se avsnittet Individanpassning och stöd).

I förekommande ämnen används de nationella proven som underlag i betygssättningen och har enligt både elever och lärare en avgörande betydelse för elevernas slutbetyg. Nationellt fastställda prov ska dock ses som ett hjälpmedel och utgöra ett viktigt underlag för läraren vid bedömning av om eleverna nått uppställda mål. Rektorn har här en viktig uppgift att se till att diskussioner om bedömningen utifrån resultaten på de nationella proven kommer till stånd mellan lärare och att ett allsidigt underlag används vid bedömning och betygssättning. Inspektörerna bedömer att skolans rutiner för att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning måste förbättras och åtgärdas

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse.

Inspektörerna har tagit del av kvalitetsredovisningar för åren 2005 och 2006 som ger en beskrivning av verksamheten, mål, process, måluppfyllelse, analys samt åtgärder. Kvalitetsredovisningen upplevs som ett led i skolans utvecklingsarbete men saknar en analys av kunskapsresultaten, dess måluppfyllelse i förhållande till nationella målen och vilka åtgärder som bör vidtas inför nästa läsår. Ansvar för arbetet med att arbeta fram underlag till kvalitetsredovisningen har gymnasiechefen och rektorerna haft. Dokumentation och underlag har inhämtats på olika sätt. Eleverna har deltagit i form av fokusgrupper samt svarat på enkäter. Lärarna uppger att de är delaktiga i kvalitetsarbetet men mest i arbetet med den lokala arbetsplanen. Kursutvärderingar genomförs men resultaten av dessa ingår inte som underlag till kvalitetsredovisningen. Skolans kvalitetsredovisning saknar bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav vilket skolan måste åtgärda.

Ledning och intern kommunikation

Skolans ledning består av en gymnasiechef och tre rektorer. Gymnasiechefen som ska ha ansvar för hela skolans verksamhet har vid inspektionsbesöket ännu inte tillträtt tjänsten. Samtliga skolledare har förutom programansvaret ansvar för flera för skolan gemensamma verksamhetsområden. För varje program finns det en programutvecklare.

Enligt rektorerna ser man fram emot att få börja diskutera ansvarsfördelning och gemensam strategi för hela verksamheten. Även frågor om beslutsvägar, vem som fattar beslut och hur de följs upp behöver enligt skolledningen också diskuteras och tydliggöras.

Under intervjuer, i dokument och olika iakttagelser i verksamheten som inspektörerna gjorde kan skolans storlek med många program som är spridda på fem olika platser medföra att rektorerna har svårt att ha en överblick och kontroll över sin verksamhet. Programutvecklarna får enligt rektorerna därför en viktig funktion. Det framkommer att programutvecklarna skapar egna rutiner och att deras uppgifter skiftar dem emellan utifrån vilken rektor och vilket program de tillhör. Viktig information om skolgemensamma frågor sker på olika sätt och tidpunkter, vilket bekräftas av lärarna. Under lärarintervjuer framkom att de kan uppleva konkurrens mellan de olika programmen och arbetslag. Lärarna upplever dock att eleverna inte påverkas av detta. Inspektörerna uppfattar att skillnaderna kan bero på att skolledningen inte diskuterar frågan. Även beslut tas som lärarna inte får vetskap om och känner sig därmed inte delaktiga i skolans gemensamma arbete.

Ansvarsfördelningen inom skolledningen upplevs som otydlig av personal och elever. Trots att det finns en tydlig arbetsordning gymnasiechef, rektor och programutvecklare har de olika uppfattning om vad deras uppdrag innebär. Detta uttrycker även lärarna. Elever är osäkra på vem som är deras rektor.

Inspektörerna bedömer därför att skolans styrning och ledning bör tydliggöras och förbättras. Det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas så att bedömningar

av måluppfyllelse och arbete som pågår inom de olika programmen på ett tydligt sätt används för att förbättra skolans verksamhet. Även rektors ansvar för och förtroget med verksamheten som helhet bör förbättras.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

I Staffangymnasiet finns ett flertal program med olika inriktningar vilket ger mycket god tillgång till utbildning inom många kurser. Skolan har även elever som läser specialidrott. I förekommande fall kan gymnasieutbildningen förlängas till fyra år. En programöversyn på skolan pågår.

Med några undantag erbjuder gymnasieskolan ett tillräckligt utbud av valbara kurser. Enligt gymnasieförordningen ska eleverna som individuellt val erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen, medan kravet att alltid erbjuda kurserna Svenska C och Idrott och hälsa B tas bort för utbildningar som påbörjas efter halvårsskiftet 2007. Att skolan ska erbjuda och anordna ett stort antal kurser som individuellt val ställer stora krav, som kan vara svåra att leva upp till. Inspektörerna vill dock framhålla vikten av att skolan arbetar för att eleverna ska kunna välja inom ett större utbud av kurser inom det individuella valet.

En lokal kurs ska enligt gymnasieförordningen ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Skolan erbjuder ett antal lokala kurser, varav några kan sägas motsvara sådana behov som tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Exempel på sådana kurser är Arbetsmiljö, Europakunskap, Skapande skrivande. För den lokala kursen Elevdemokrati i skolan sammanfaller målen i allt väsentligt med mål i läroplanen. Den värdegrund och kunskapsmål som uttrycks i denna ska genomsyra all verksamhet och inte hanteras i form av lokala kurser. Skolan bör se över de redan fastställda lokala kurserna. Inspektörerna bedömer att vissa av skolans lokala kurser inte är i enlighet med författningarnas krav.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på det nya meritvärderingssystem som träder ikraft år 2010 vid ansökan till universitet och högskolor och som berör de elever som börjar gymnasieskolan 2007. En konsekvens av denna förändring är att endast nationella kurser kommer att ge meritpoäng. Lokala lösningar vid universitet och högskolor kan komma att missgynna de elever som har betyg från lokala kurser i slutbetyget. För elevens rättssäkerhet bör därför utformningen av de nationella kursplanerna så långt som möjligt följas.

Det finns goda möjligheter till arbetsplatsförlagd utbildning (APU) inom flertal program. Inom Medieprogrammet är det dock svårt att erbjuda APU då sådan utbildning inte finns i tillräcklig omfattning på grund av för få lokala företag i branschen och att arbetsmarknaden är pressad i kommunen. Eleverna genomför ofta sin APU i närliggande kommuner. Som tillfällig lösning för ett antal elever har skolan i projektform bildat ett eget företag som utför uppdrag åt olika företag.

Svenska som andraspråk erbjuds eleverna vid behov enligt skolledningen men för tillfälligt har ingen elev behov av ämnet. Det framkommer dock under inspektionsbesöket att behov finns inom IV-programmet och IVIK men att det inte anordnas på grund av brist på lärarkompetens. Skolan annonserar dock efter behöriga lärare i ämnet. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte anordnas i enlighet med författningarnas krav.

För de elever som har rätt till modersmålsundervisning erbjuds det.

Tillgång till personal

Skolan har god tillgång på personal och flertalet av de lärare som arbetar i skolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Av nationell statistik för 2006 framgår att antalet lärare per 100 elever är 8,2 och andelen med pedagogisk utbildning är 6,2 och ligger i nivå med riket.

Möjligheter till kompetensutveckling finns men inte i tillräcklig omfattning enligt lärarna.

I skolans elevvårdsteam ingår bl.a. skolsköterskor, kurator, studie- och yrkesvägledare samt en specialpedagog/speciallärare.

Enligt både skolan och inspektörerna har skolan dock inte specialpedagogisk kompetens i tillräcklig omfattning med undantag av IV programmet som har en studie och yrkesvägledare och tre specialpedagoger. Inspektörerna bedömer att Staffangymnasiet i ökad utsträckning bör rekrytera lärare med utbildning som motsvarar den undervisning de ska bedriva. Detta bör skolan förbättra.

Datum	Ort
2007-12-18	Stockholm

Marie Wibergh-Svensson

Anna Kjellberg